

Zápis zo seminára lektorov horolezeckých škôl

Jelenec pri Nitre, 22. 5. 2010

Účastníci: Vladimír Paulík, Juraj Páleník, Stanislav Melek, Ivan Meško, František Piaček, Martin Rak, Marian Šajnoha, Tibor Šnajdár, Norbert Švanda, Juraj Zaťko

Predmetom rokovania bola obsahová náplň a organizácia kvalifikačných kurzov a návrhy úprav a doplnenia Systému vzdelávania.

Rokovanie viedol predseda metodicko-bezpečnostnej komisie Vladimír Paulík.

V úvode rokovania pripomenul požiadavku MŠ k zmenám obsahovej náplne všeobecnej časti vzdelávania v telesnej výchove a športe vzhľadom na vydanie vyhlášky MŠ SR č. 444/2008 k zavedeniu tzv. Jednotného vzdelávacieho systému odborníkov v športe Slovenskej Republiky a reakciu HŠ Encián a HŠ James na tieto zmeny. Ministerstvo školstva zatiaľ sa zatiaľ ku kompromisným návrhom oboch horolezeckých škôl zaslaným v novembri roku 2009 nevyjadriilo. V diskusii k problému Marian Šajnoha spresnil potrebu chápania horolezeckých kvalifikácií ako samostatných metodických úrovní bez vzťahu k odstupňovaniu uvedenému v jednotnom vzdelávacom systéme predloženom ministerstvom s odvolaním sa na článok 1 paragrafu 3, kde sa hovorí o „vzdelávaní iných odborníkov bez členenia na jednotlivé stupne“. Martin Rak uviedol, že v ďalšom však vyhláška kategorizuje odborníkov v športe, pričom pri cvičiteľoch a inštruktoroch uvádza päťstupňové členenie kvalifikácií s následným predpísaním obsahu všeobecnej časti vzdelávania v jednotlivých stupňoch v prílohe vyhlášky. Vladimír Paulík poznamenal, že chápanie odstupňovania vzdelávania nie je nevyhnutne spojené s nadväznosťou jednotlivých stupňov, ale je možné ho poňať aj ako charakteristiku odbornej úrovne vzdelania. Z tohto prístupu vychádzal i návrh HŠ James pre MŠ SR, kde je jednotlivým kvalifikáciám priradený aj stupeň vzdelania (aj s ohľadom na existujúcu postupnosť horolezeckých kvalifikácií a rozsah vzdelávania). Súčasne pripomenul, že vo vzťahu k štandardám UIAA bude vhodné zmeniť historicky zaužívané označovanie kvalifikácií názvom „Cvičiteľ“ a „Inštruktor“ a zaviesť jednotné označenie „Inštruktor“ pre všetky typy kvalifikácií, čo zdôrazní kompatibilitu nášho systému vzdelávania so štandardami UIAA. K vyriešeniu problémov v obsahu a rozsahu vzdelávania však bude nevyhnutné uskutočniť rokovanie s príslušným orgánom MŠ SR. Stretnutie na MŠ organizačne pripraví predseda MBK, pričom akceptoval ponuku riaditeľa HŠ Encián Mariana Šajnohu na spoluprácu pri rokovaníach.

Ďalej predseda MBK pripomenul stav v rokovaní s príslušnými orgánmi UIAA s ohľadom na požiadavku o uznanie kompatibility systému vzdelávania SHS JAMES so štandardami UIAA. Požiadavku komisie vedenej Mr. Longom o predloženie časovej štruktúry kurzov bude možné splniť až po ustanovení a schválení zmien systému vzdelávania na základe návrhov oboch horolezeckých škôl a rokovaní na MŠ.

V ďalšom sa rokovanie zaoberalo návrhmi a úpravami obsahu jednotlivých kvalifikácií. Podklady k navrhovaným zmenám a úpravám dostali účastníci seminára vopred. Predseda MBK uviedol, že v súlade s návrhom zaslaným na MŠ bude potrebné rozšíriť počet hodín všeobecnej časti vzdelávania v jednotlivých kvalifikáciách v pedagogike, v základoch anatómie a fyziológie i vo vzťahu k fyziologickým účinkom nadmorskej výšky, o problematiku psychológie, ďalej výživy v športe vo vzťahu k biochémii a vo fyzikálnych zákonitostiach v horolezectve vo vzťahu k biomechanike. O spracovanie osnov prednášok z pedagogiky a psychológie požiadala predseda MBK dvoch účastníkov súčasného kurzu cvičiteľov skalného lezenia Igora Marksa (špecializovaný pedagóg) a Petra Gröpela (športový psychológ) s patričnou odbornou kvalifikáciou.

1. Kurz cvičiteľov lezenia na umelých stenách.

Obsah vzdelávania bol spracovaný garantmi kvalifikácie Martinom Rakom a Dušanom Zajacom. Skúsenosti z troch realizovaných kurzov ukázali, že rozsah jednotlivých teoretických častí je potrebné diferencovať s ohľadom na zameranie a stupeň vzdelávania. Týka sa to napríklad rozsahu prednášky o materiáli pre lezenie na umelých stenách. V diskusii boli ďalej na návrh Juraja Zaťka a Martina Raka upravené niektoré terminologické nepresnosti.

2. Kurz cvičiteľov skalného lezenia

Organizácia kurzu prešla v tomto roku zásadnými zmenami. Uskutočnila sa samostatná vstupná časť a kurz bol rozdelený na dve časti. Prvá bola obsahovo zameraná najmä na organizáciu a metodiku výcviku a obsahovala aj podstatnú časť teoretickej výučby. Obsahom druhej časti bude dokončenie metodiky výcviku a záverečné teoretické preskúšanie spojené s predĺžením seminárnych prác a praktickú skúšku s dôrazom na metodickú prax. Spracovanie seminárnych prác aj v tomto kvalifikačnom stupni je jednou z požiadaviek uvedených vo vyhláške MŠ č. 444/2008. Obsah vzdelávania sa nezmenil. Zmeny boli zrealizované na základe skúsenosti z organizovania kurzu v predchádzajúcom roku, kedy frekventanti konštatovali veľkú intenzitu výcviku počas kurzu. Taktiež eventuálny odchod z kurzu na základe nesplnenia vstupných požiadaviek sa organizačne realizuje so značnými problémami.

Kurz bol síce realizovaný súbežne so základným kurzom lezenia na skalách a čiastočne bola využitá prítomnosť frekventantov základného výcviku na metodické vystúpenia budúcich cvičiteľov, ale realizácia metodických vystúpení v celom rozsahu by narušila riadny priebeh základného výcviku. Okrem toho táto alternatíva nebola (a pravdepodobne málokedy bude) organizačne možná vzhľadom na počty frekventantov v oboch kurzoch.

V diskusii vyjadrili výhrady voči rozdeleniu kurzu na časti Marian Šajnoha a Tibor Šnajdár. Konštatovali, že kurz sa neúmerne predraží a je aj časovo náročnejší. Dôvody pre rozdelenie jednotlivých častí kurzu nepovažujú za relevantné. Predseda MBK konštatoval, že kurz je síce dlhší, ale na jeho absolvovanie stačia len tri pracovné dni. V tomto roku sa kurz uskutoční v uvedenom časovom pláne a na základe skúseností z jeho priebehu bude o organizácii kurzu v nasledovnom období rokovať MBK.

K obsahu kurzu neodznali v diskusii pripomienky. V teoretickej časti bude zvýšený počet hodín pedagogiky a pridaná prednáška základov psychológie. Výhradu voči časovému limitu 20 minút pri hodnotení Straussovho spôsobu improvizovanej záchrany ako striktné predpísané kritérium pre získanie kvalifikácie pri záverečných skúškach cvičiteľov skalného lezenia vyjadril Vladimír Paulík. Navrhol alebo zrušiť časový limit, alebo určiť časové intervaly pre hodnotenie známku. Spôsob hodnotenia nepovažuje za objektívny. V diskusii odznali neodznal konkrétny záver. Tento návrh bude témou rokovania MBK.

3. Organizácia kurzov inštruktorov horolezectva a skialpinizmu

Kurzy inštruktorov horolezectva a inštruktorov skialpinizmu začali v tomto roku taktiež s organizačnými zmenami. Podstatnou zmenou oproti pôvodnému zámeru je začatie kurzov v jednom roku. To umožnilo uskutočniť spoločnú vstupnú časť, ktorej obsahom bola konzultácia odovzdaných podkladov, ich doplnenie a praktická časť, ktorá mala byť previerkou lezeckých a lyžiarskych schopností, čo sa kvôli nepriaznivému počasiu v tomto roku nepodarilo zrealizovať. Taktiež sa pre obe kvalifikácie uskutočnil spoločný lavínový kurz. V nasledujúcom období sa pre oba typy kvalifikácie zrealizuje aj spoločná teoretická časť zameraná na medicínsku problematiku, ktorá bude súčasťou vstupnej časti, alebo lavínového kurzu. Do spoločnej časti bude môcť byť eventuálne zaradená i problematika pedagogiky a psychológie. Takáto organizácia kurzu umožní skrátiť zimnú časť kurzu

inštruktorov horolezectva vzhľadom k vypusteniu lavínovej problematiky na 4 dni. Obsah jednotlivých častí kurzov na základe uvedených zmien spracuje predseda MBK.

V diskusii odznali rovnaké výhrady voči deleniu kurzov a špecializácii jednotlivých častí ako v prípade kurzu cvičiteľov skalného lezenia. Prezentovaná bola aj námietka voči zbytočne veľkému rozsahu lavínovej časti pre inštruktorov horolezectva. Rovnako ako pri organizácii kurzu cvičiteľov skalného lezenia sa MBK po ukončení kurzov bude ich organizáciou na základe získaných skúseností zaoberať a na základe toho zrealizuje závery.

4. Obsahová štruktúra kurzu inštruktorov skialpinizmu

Obsah a organizáciu kurzu inštruktorov skialpinizmu prezentoval Stanislav Melek. Kurz oproti pôvodnej koncepcii bude obsahovať už uvedenú spoločnú vstupnú časť s kurzom inštruktorov horolezectva, ktorá sa pravdepodobne v nasledujúcom kurze rozšíri o jeden deň venovaný metodike lyžiarskeho výcviku, spoločnú lavínovú časť, ďalej dve časti venované lyžiarskym terénom na Slovensku (Nízke a Vysoké Tatry), ľadovcovú časť a záverečné skúšky. Definitívna úprava organizácie kurzu bude navrhnutá po analýze skúseností z priebehu súčasného kurzu inštruktorov skialpinizmu.

Diskusia k obsahu vzdelávania a organizácii kurzu inštruktorov skialpinizmu prebehla v rovnakých intenciách ako pri predchádzajúcich kurzoch.

Na záver diskusie k obsahovej náplni a organizačnej štruktúre kurzov bolo na podnet Mariana Šajnohu sformulované doplnenie úvodnej state v Systéme vzdelávania týkajúce sa uznávania kvalifikácií. Znenie doplnku: „*Kvalifikácie zodpovedajúce kvalifikačným požiadavkám vzdelávacieho systému SHS JAMES získané na základe absolvovania špecializácií vo vysokoškolskom odbornom štúdiu alebo na základe absolvovania zahraničných kvalifikačných kurzov môžu byť na základe žiadosti držiteľa príslušnej kvalifikácie uznané za platné v kvalifikačnom systéme SHS JAMES. V prípade potreby môže MBK rozhodnúť o absolvovaní diferencnej skúšky. Na základe uznania kvalifikácie vystaví riaditeľ HŠ JAMES príslušný kvalifikačný preukaz.*“

Témou nasledujúcej diskusie bolo riešenie niektorých problémov, ktoré sa vyskytli počas prvej časti kurzu inštruktorov skialpinizmu konaného v hoteli Kosodrevina na južnej strane Chopku. Problémy boli ovplyvnené najmä prostredím hotela, keď napriek prísľubu nebol personál hotela schopný zabezpečiť samostatnú miestnosť pre prednáškovú činnosť a prednášky sa museli konať v jedálni, resp. v bare. To v značnej miere prispelo k negatívnemu vplyvu konzumácie alkoholických nápojov na priebeh kurzu. Uvedeným stavom sa spoločne zaoberali vedúci kurzu Stanislav Melek a riaditeľ horolezeckej školy Vladimír Paulík, ktorý po dohode zaslal účastníkom kurzu k tomuto problému písomné stanovisko.

Zapísal:
Predseda MBK Vladimír Paulík